

Sygn. akt I C 145/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Przemysław Majkowski

Protokolant : sekr. sąd. Patrycja Tokarek

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2015 r. w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa B. D.

przeciwko M. P. (1) i J. W.

o zapłatę

1. zasądza solidarnie od pozwanych M. P. (1) i J. W. na rzecz powoda B. D. kwotę 132.543,40 (sto trzydzieści dwa tysiące pięćset czterdzieści trzy 40/100) zł z odsetkami w wysokości 2% w skali rocznej liczonymi od:

a) kwoty 47.000,00 (czterdzieści siedem tysięcy) zł od dnia 12 marca 2005r. do dnia zapłaty,

b) kwoty 46.168,00 (czterdzieści sześć tysięcy sto sześćdziesiąt osiem) zł od dnia 16 marca 2005r. do dnia zapłaty,

c) kwoty 39.375,40 (trzydzieści dziewięć tysięcy trzysta siedemdziesiąt pięć 40/100) zł od dnia 18 marca 2005r. do dnia zapłaty,

1. zasądza solidarnie od pozwanych M. P. (1) i J. W. na rzecz powoda B. D. kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) zł tytułem zwrotu kosztów procesu w sprawie sygn. akt I C 204/08 Sądu Okręgowego w Sieradzu,

2. zasądza solidarnie od pozwanych M. P. (1) i J. W. na rzecz powoda B. D. kwotę 285,59 (dwieście osiemdziesiąt pięć 59/100) zł tytułem zwrotu kosztów bezskutecznej egzekucji prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łasku K. S. w sprawie KM 942/09 oraz kwotę 900,00 (dziewięćset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łasku K. S. w sprawie KM 942/09,

3. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

4. nakazuje pobrać solidarnie od pozwanych M. P. (1) i J. W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 6.866,00 (sześć tysięcy osiemset sześćdziesiąt sześć) zł tytułem opłaty sądowej, od uiszczenia, której powód był zwolniony.

Sygn. akt I C 145/14

UZASADNIENIE

W pozwie skierowanym do Sądu Okręgowego w Sieradzu pełnomocnik powoda B. D. wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych M. P. (1) i J. W.: kwoty 132.543 złotych wraz z odsetkami w wysokości 2 % w skali rocznej, naliczonymi od kwoty 47.000 zł od dnia 12 marca 2004 r. do dnia zapłaty, od kwoty 46.168 zł od dnia 16 marca 2004 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 39.750 zł od dnia 18 marca 2004 r. do dnia zapłaty. Nadto pełnomocnik powoda wniósł o zasądzenie kwoty 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, kwoty 285,59 zł tytułem bezskutecznej egzekucji, kwoty 900 zł tytułem przyznanych kosztów advokackich w postępowaniu egzekucyjnym oraz o wniósł o zwolnienie powoda w całości z konieczności ponoszenia kosztów niniejszego procesu

(pozew k. 3-4).

W odpowiedzi na pozew pełnomocnik pozwanych J. W. oraz M. P. (1) wniósł o oddalenie powództwa w całości w stosunku do wymienionych oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego,

(odpowiedź na pozew k. 38-40 46-50).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Spółka z o.o. (...) z siedzibą w M. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 6 marca 2003 r. W dniu 12 marca 2004 r. ojciec powoda, S. D. (1) udzielił (...) Sp. z o.o. z siedzibą w M., pożyczki w kwocie 47.000,00 zł. Termin płatności pożyczki upłynął w dniu 11.03.2005 r. Następnie S. D. (1) zawarł podobne umowy ze wskazaną spółką w dniach 16 marca 2004 r. oraz 18 marca 2004 r., opiewające odpowiednio na kwoty: 46.168,00 zł i 39.375,40 zł. Terminy spłaty obu kolejnych pożyczek upływały w dniach: 15 marca 2005 r. i 17 marca 2005 r. Wszystkie trzy pożyczki oprocentowane były w wysokości 2% w skali rocznej. W czasie zawierania tych umów pożyczek w skład zarządu (...) Sp. z o.o. z siedzibą w M. wchodził powód S. D. (1), pozwani M. P. (1) i J. W., V. S. oraz T. F.. Z wypisu z Krajowego Rejestru Sądowego wynika, że uprawnieni do składania oświadczeń woli i podpisywania w imieniu spółki (...) Sp. z o.o. siedzibą w M. byli dwaj członkowie zarządu. W czasie podpisywania umów przedmiotową spółkę reprezentowali, zaciągając zobowiązania w jej imieniu i na jej rzecz członkowie zarządu: M. P. (1) i J. W., ujawnieni w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem KRS (...). M. P. (2) był członkiem zarządu (...) Sp. z o.o. z siedzibą w M. od 2003 r. do sierpnia 2005 r., natomiast J. W. przestał być członkiem zarządu tej spółki w dniu 16 maja 2005 r.,

(dowód: kserokopia trzech umów pożyczek k. 20-22, kserokopia wypisu pełnego z KRS k. 24-27).

Pomimo upływu terminu spółka nie spłaciła swoich zobowiązań względem S. D. (1). Również działania firmy windykacyjnej okazały się bezskuteczne. Na skutek pozwu wniesionego, przez pożyczkodawcę Sąd Okręgowy w Sieradzu, wydał w dniu 14 kwietnia 2009 r. wyrok zaoczny w sprawie I C 204/08 uwzględniając pozew S. D.. Od wyroku pozwana spółka nie odwołała się, uznając tym samym roszczenie powoda. Wyrokowi po jego uprawomocnieniu Sąd Okręgowy w Sieradzu nadał klauzulę wykonalności w dniu 07 maja 2009 r.

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 14 kwietnia 2009 r. w sprawie I C 204/08 opatrzony klauzulą wykonalności k. 23).

Po uzyskaniu tytułu wykonawczego wierzyciel S. D. (1) skierował egzekucję do majątku dłużnej spółki, wnosząc o zajęcie ruchomości znajdujących się w siedzibie dłużnika, w tym pojazdów oraz rachunku bankowego i maszyn stolarskich. W międzyczasie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w M. została postawiona w stan likwidacji, a prowadzona egzekucja okazała się bezskuteczna. Tytuł wykonawczy został zwrócony pełnomocnikowi. Wierzyciel poniósł koszty bezskutecznej egzekucji w kwocie 285,59 złotych oraz koszty advokackie w postępowaniu egzekucyjnym w kwocie 900,00 zł.

(dowód: postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łasku z dnia 02 października 2012 r. k. 30)

W dniu 28 lutego 2010 roku zmarł wierzyciel S. D. (1). Na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli Wydział, wydanego w dniu 25 sierpnia 2010 r. w sprawie I Ns 676/10 na skutek stwierdzenia nabycia w całości spadku po zmarłym ojcu, legitymację prawną do dochodzenia roszczeń w przedmiotowej sprawie nabył B. D..

(dowód: kserokopia odpisu skróconego aktu zgonu k. 28, kserokopia postanowienia Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli w sprawie I Ns 676/10 k. 29).

Przed złożeniem niniejszego pozwu powód, za pośrednictwem pełnomocnika, wezwał pozwanych do zawarcia ugody w trybie polubownym lub zapłaty należności w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania. Do dnia złożenia powództwa powód nie uzyskał od pozwanych żadnego stanowiska ani zapłaty.

(dowód: kserokopia wezwania do zapłaty k. 31).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jako w pełni zasadne podlegało uwzględnieniu w całości. W niniejszej sprawie powód swoje roszczenie opierał na treści art. 299 § 1 ksh, zgodnie z którym jeżeli egzekucja przeciwko spółce okazała się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Przesłanką uwzględnienia roszczenia z art. 299 § 1 ksh, której udowodnienie obciąża stronę powodową, obok wymienionej *expressis verbis* w przepisie bezskuteczności egzekucji przeciwko spółce, jest również istnienie zobowiązania tej spółki w czasie, w którym pozwany był członkiem zarządu spółki (vide: teza z uzasadnienia wyroku SN z 10 kwietnia 2008 roku wydanego w sprawie o sygn. akt IV CSK 15/08, publ. w: Lex 584770; teza z uzasadnienia wyroku SN z 17 czerwca 2011 r. II CSK 571/10, Lex 847124). W niniejszej sprawie za dostateczny dowód bezskuteczności egzekucji przeciw spółce należy uznać złożone w sprawie postanowienie komornika o umorzeniu egzekucji wobec jej bezskuteczności (vide: teza z uzasadnienia wyroku SN z 23 października 2008 r. V CSK 130/08, Lex 479334; teza z uzasadnienia wyroku SN z 9 maja 2008 r. III CSK 364/07, Lex 490434). Ponadto do pozwu powód załączył dokumenty, z których wynika, że pozwani byli członkami zarządu od chwili wpisania tej spółki do rejestru Krajowego Rejestru Sądowego i pozostawali nadal wpisani w takim charakterze do lipca 2007 r. Zaś co do istnienia zobowiązania spółki, to wynika ono jednoznacznie z prawomocnego wyroku zaoczonego opatrzonego klauzulą wykonalności, którym sąd był związany (art. 365 kpc). Również i ta przesłanka została więc spełniona. Powód wykazał więc wszystkie okoliczności, których ciężar udowodnienia, zgodnie z art. 299 § 1 ksh, na nim spoczywał. W takim wypadku pozwani, aby zwolnić się z odpowiedzialności z przywołanego przepisu, winni wykazać przesłanki z art. 299 § 2 ksh, zgodnie z którym członek zarządu spółki z o.o. może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1 tegoż przepisu, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody. Przy czym skoro niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości i niewszczęcie postępowania układowego były w niniejszej sprawie bezsporne, należy odnieść się do dwóch ostatnich przesłanek. Z całą pewnością nie można uznać jako wiarygodnego i zasadnego stanowiska pełnomocnika pozwanych, że w dacie zaprzestania pełnienia przez pozwanych stanowiska członków zarządu istniał majątek wystarczający na spłatę zobowiązań. Pozwani nie zaoferowali dowodów, które tłumaczyłyby dlaczego spółka nie spłaciła wierzycielności wobec ojca powoda. Podkreślić należy, że pozwani jako członkowie zarządu reprezentowali spółkę w trakcie podpisywania umów pożyczek ze S. D. (1). Mieli zatem pełną świadomość jaką kwotę spółka pożyczyła od niego oraz jakie są terminy wymagalności poszczególnych świadczeń. Skoro kondycja finansowa spółki w dniu wymagalności każdego świadczenia była dobra, jak twierdzą pozwani, ich obowiązkiem jako członków zarządu było dopilnowanie, aby wszelkie zobowiązania zostały uiszczone w terminie.

Nadto przytoczyć w tym miejscu należy stanowisko orzecznictwa zgodnie z którym, Sąd rozpoznający sprawę dotyczącą roszczenia opartego na art. 299 § 1 ksh musi uznać istnienie roszczenia powoda przeciwko spółce, udowodnione dołączonym do pozwu prawomocnym orzeczeniem. Pozwany członek zarządu nie może zatem bronić się zarzutami przysługującymi ewentualnie spółce, których spółka nie wykorzystwała w sprawie, w której wydano tytuł egzekucyjny przeciwko niej, gdyż prowadziłyby to bowiem do podważenia prawomocnego orzeczenia zapadłego

przeciwko spółce przez ponowne badanie zasadności zasądzonego już w nim świadczenia, co w świetle art. 365 § 1 k.p.c. jest niedopuszczalne (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 04 marca 2015 r. w sprawie I ACa 839/14, Lex nr 1665056). Podkreślić należy, że z taką właśnie sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Pełnomocnik pozwanych podnosił bowiem zarzuty, które przysługiwały spółce w postępowaniu w sprawie I C 204/08, które zakończyło się w dniu 14 kwietnia 2009 roku wydaniem przez Sąd Okręgowy w Sieradzu wyroku zaocznego, mocą którego zasądzono od pozwanego (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w M. całość dochodzonego świadczenia. Dla oceny zasadności roszczenia nie mają większego znaczenia twierdzenia pełnomocnika pozwanych, że zrezygnowali oni z członkostwa w zarządzie spółki przed stwierdzeniem bezskuteczności egzekucji, czy przed wydaniem wskazanego wyżej wyroku zaocznego. Przesłanką uwzględnienia roszczenia z art. 299 § 1 ksh, której udowodnienie obciąża stronę powodową, obok wymienionej *expressis verbis* w przepisie bezskuteczności egzekucji przeciwko spółce, jest bowiem istnienie zobowiązania tej spółki w czasie, w którym pozwany był członkiem zarządu spółki. W niniejszej sprawie roszczenia powstały i stały się wymagalne w momencie, kiedy pozwani M. P. (1) i J. W. byli członkami zarządu (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w M.. W odniesieniu do podnoszonej przez pozwanych oraz ich pełnomocnika okoliczności, że byli oni jedynie pracownikami fizycznymi przybranymi przez S. D. (1) do zarządu spółki, którzy o niczym nie decydowali, stwierdzić należy, iż nie może ona skutkować zwolnieniem wymienionych od odpowiedzialności wskazanej w treści art. 299 § 1 ksh. Przypomnieć w tym miejscu trzeba, że w szczególności ksh wprowadza miernik podwyższonej staranności w odniesieniu do osób wchodzących w skład zarządu (a także innych organów) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Wykonywanie obowiązków przez członków zarządu organów spółki winno się zatem odbywać z zachowaniem staranności wynikającej z zawodowego charakteru ich działalności. Obejmuje to w szczególności znajomość procesów organizacyjnych, finansowych, ale także kierowanie zasobami ludzkimi oraz obowiązek znajomości przepisów prawa i następstw wynikających z ich naruszenia (vide: orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 sierpnia 1993 r., III CRN 77/93, OSN 1994, Nr 3, poz. 69; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 1990 r. III CZP 77/90, OSN 1991, Nr 5-6, poz. 65; orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 kwietnia 1993 r., I ACr 115/93, OSA 1994, z. 1 poz. 7). W doktrynie podnoszone jest, że podjęcie się wykonywania obowiązków członka zarządu w sytuacji braku odpowiedniego wykształcenia i wiadomości lub doświadczenia potrzebnego do prowadzenia spraw spółki powinno być kwalifikowane jako naruszenie wymaganej staranności i sumienności (patrz: W. Kubala "Ochrona praw wierzycieli na podstawie art. 298 k.h." Prawo Spółek 1998 r., Nr 1 str. 2 i nast.). Nadto bezspornym pozostaje, że podział czynności między członkami zarządu spółki ma jedynie znaczenie wewnątrz-organizacyjne, nie niweczy skutków z art. 204 § 1 ksh i nie może wyłączyć odpowiedzialności odszkodowawczej członka zarządu płynącej z art. 299 § 1 ksh. Ponadto art. 21 ust. 2 prawa upadłościowego i naprawczego jednoznacznie obliuguje do złożenia wniosku o ogłoszenia upadłości każdą osobę, która samodzielnie lub z innymi osobami reprezentuje spółkę. Przepis art. 299 § 1 ksh nie może być także interpretowany w oderwaniu od treści art. 293 § 2 ksh i podwyższonych standardów należytej staranności obowiązujących członków zarządu. W rezultacie brak wiedzy o kondycji finansowej zarządzanego podmiotu, wynikający wyłącznie z zaniechania pozwanego, nie może prowadzić do uwolnienia go od odpowiedzialności z art. 299 § 1 ksh (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 stycznia 2012 r. w sprawie I ACa 462/11, OSAŁ 2012/2/15).

Odnośnie kolejnej przesłanki egzoneracyjnej wskazanej w treści art. 299 § 2 ksh przytoczyć należy, że wierzyciel, który nie wyegzekwował swojej należności od spółki, nie musi dowodzić wysokości doznanej wskutek tego szkody, wystarczy że przedłoży tytuł egzekucyjny stwierdzający zobowiązanie spółki istniejące w czasie pełnienia przez pozwanego funkcji członka zarządu i wykaże, że egzekucja wobec spółki okazuje się bezskuteczna. Jeżeli członek zarządu nie udowodni, że szkoda wierzyciela była niższa od niewyegzekwowanego od spółki zobowiązania, poniesie odpowiedzialność do wysokości tego zobowiązania, z art. 299 § 1 ksh wynika bowiem na rzecz wierzyciela domniemanie szkody w wysokości niewyegzekwowanego od spółki zobowiązania. W przedmiotowej sprawie wierzyciel przedłożył tytuł egzekucyjny stwierdzający zobowiązanie spółki istniejące w czasie pełnienia przez pozwanych M. P. (1) i J. W. funkcji członków zarządu. Członkowie zarządu z kolei nie udowodnili, że szkoda wierzyciela była niższa od niewyegzekwowanego od spółki zobowiązania. Jak wskazuje się w literaturze przedmiotu zgłoszenie okoliczności egzoneracyjnych określonych w art. 299 § 2 obciąża dotychczasowych członków zarządu spółki. Z art. 6 k.c. (w zw. z art. 2 k.s.h.) wynika bowiem, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (zob. Kazimierz Kruczałak „Kodeks Spółek Handlowych” tytuł III spółki

kapitałowe). W realiach niniejszej sprawy pozwani nie przedstawili żadnych dowodów na okoliczności zwalniające ich od odpowiedzialności za długi spółki, zatem sąd uwzględnił powództwo strony powodowej w całości i zasądził od pozwanych solidarnie całość żądania. Na żądanie to, oprócz świadczenia głównego w kwocie 132.543, 40 zł wraz z umownymi odsetkami w kwocie 2 %, obliczonymi od poszczególnych kwot częściowych od danego dnia wymagalności do dnia zapłaty, złożyły się również koszty bezskutecznej egzekucji i koszty adwokackie w postępowaniu egzekucyjnym jako immanentne elementy samej szkody wierzyciela (por. Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 07.12.2006 r. III CZP 188/06 lex 203871). Jak bowiem wynika ze wskazanej uchwały „odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) obejmuje zasądzone w tytule wykonawczym przeciwko spółce koszty procesu, koszty postępowania egzekucyjnego umorzonego z powodu bezskuteczności egzekucji i odsetki ustawowe od należności głównej”).

Rozstrzygnięcie w przedmiocie umownych odsetek znajduje oparcie w treści art. 481 § 1 k.c. i 359 k.c. W pozwie domagano się odsetek od 12 marca, 16 marca i 18 marca 2004r. podczas gdy ich wymagalność była od wskazanych dat, ale w 2005r. zatem w tej części powództwo podlegało oddaleniu.

W punkcie piątym wyroku, stosownie do wyrażonej w przepisie art. 98 k.p.c. zasady odpowiedzialności za wynik procesu, Sąd nakazał pobrać solidarnie od pozwanych M. P. (1) i J. W. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 6.866,00 zł tytułem opłaty sądowej, od uiszczenia, której powód był zwolniony.